

EKOLOŠKO ČEBELARJENJE

Na območju Slovenije je ekološko čebelarstvo mogoče le z avtohtono kranjsko čebelo.

Primernost območja za ekološko čebelarjenje

Ekološko čebelarstvo je mogoče na območjih, ki so primerna za ekološko čebelarjenje in so določena s Pravilnikom o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil (Uradni list RS, št. 8/2014). Ustreznost lokacije čebelnjaka ali stojišča se preveri s pomočjo Javnega pregledovalnika grafičnih podatkov MKGP (<http://rkg.gov.si/GERK/WebViewer>).

Pogoji namestitve v čebelarstvu

- Čebelnjaki morajo biti na takšni lokaciji, da v polmeru 3. kilometrov od čebelnjaka nektar in cvetni prah izvirata v glavnem iz ekoloških pridelkov in/ali samoraslega rastlinstva in/ali pridelkov, obdelanih s postopki z majhnim vplivom na okolje, ki so ekvivalentni tistim iz člena 36 Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (1) ali iz člena 22 Uredbe Sveta (ES) št. 1257/1999 (2) in nimajo vpliva za ekološko čebelarstvo. Navedene zahteve se ne uporabljajo, če ni cvetenja ali če so panji v obdobju mirovanja.
- Države članice EU lahko določijo regije ali območja, kjer čebelarstvo, v skladu s pravili za ekološko pridelavo, ni možno.
- Panji so pretežno iz naravnih materialov, ki ne predstavljajo tveganja za onesnaženje okolja ali čebelarskih proizvodov.
- Vosek za izdelavo novih satnic mora izvirati iz enot z ekološko pridelavo.
- Brez poseganja v člen 25 Uredbe 889/2008 se lahko v panjih uporabljajo samo naravni proizvodi, kot so propolis, vosek in rastlinska olja.
- Med postopki točenja medu je prepovedana uporaba kemičnih sintetičnih repelentov.
- Pri točenju medu je prepovedano uporabljati satje, v katerem je čebelji zarod.
- Pohabljanje, kakor je na primer striženje kril čebeljim maticam je prepovedano.

Dokup čebel

Dokup čebeljih družin je mogoč iz ekološki čebelarskih enot. Za obnovev čebelnjakov se lahko 10% matic in rojev letno nadomesti iz enot, ki niso ekološke, pod pogojem, da se namestijo v panje s satovjem, ki izvira iz enot z ekološko pridelavo.

Krmljenje čebeljih družin

Ob koncu pridelovalne sezone je treba v panjih pustiti zadostne rezerve medu in cvetnega prahu za prezimovanje.

Hranjenje čebeljih družin je dovoljeno le, če je preživetje ogroženo zaradi vremenskih razmer. Za hranjenje se uporablja ekološko pridelan med, ekološko pridelan sladkorni sirup ali ekološko pridelan sladkor.

Pravila za preprečevanje bolezni in veterinarsko zdravljenje v čebelarstvu

- Za zaščito okvirjev, panjev in satja, zlasti pred škodljivci, so dovoljena samo sredstva za zatiranje glodavcev (uprabljajo se lahko samo v pasteh) in ustrezni proizvodi, uvrščeni na seznam v Prilogi II. Uredbe 889/2008.

- Mehanska dezinfekcija čebelnjakov, kot je na primer čiščenje pod paro ali z neposrednim plamenom, je dovoljena.
- Postopek uničenja trotovske zalege je dovoljen le, če se na ta način obvlada okužba z *Varroa destructor*.
- Če kljub navedenim preventivnim ukrepom čebelje družine zbolijo ali se okužijo, jih je treba takoj zdraviti in jih po potrebi premestiti v čebelnjake za osamitev.
- V ekološkem čebelarstvu se veterinarska zdravila lahko uporabljajo le, če je dovoljena ustrezna uporaba v državi članici v skladu z ustreznimi določbami Skupnosti ali nacionalnimi predpisi v skladu z zakonodajo Skupnosti.
- Ob okužbi z *Varroa destructor* se lahko uporabijo mravljična kislina, mlečna kislina, očetna kislina in oksalna kislina ter mentol, timol, evkaliptusovo olje ali kafa.
- Če se za zdravljenje uporabljajo kemično sintetizirana alopatska zdravila, se v obdobju zdravljenja družine prestavijo v izolirane čebelnjake in ves vosek zamenja z voskom iz ekološke pridelave. Te družine se nato vključi v enoletno obdobje preusmeritve, določeno v členu 38(3) Uredbe 889/2008.

Preusmeritveno obdobje

Čebelarški proizvodi se lahko prodajajo z oznako, ki se sklicuje na ekološke postopke pridelave, če so se pravila za ekološko pridelavo uporabljala vsaj eno leto. V obdobju preusmeritve je treba čebelji vosek nadomestiti z ekološkim čebeljim voskom.

Uporaba ne ekološkega čebeljega voska je mogoča le, če gre za nove obrate ali v obrate v obdobju preusmeritve, pod naslednjimi pogoji:

- kadar ekološko pridobljen čebelji vosek ni na voljo na trgu,
- kadar dokazano ni kontaminiran s snovmi, ki niso odobrene za ekološko pridelavo,
- pod pogojem, da izvira iz obnožnine.

Nadzorni ukrepi v čebelarstvu

- Čebelar nadzornemu organu ali izvajalcu nadzora predloži zemljevid v ustreznem merilu, ki prikazuje lokacijo panjev. Kadar območja v skladu s členom 13(2) Uredbe 889/2008) niso opredeljena, mora čebelar nadzornemu organu ali izvajalcu nadzora predložiti ustrezno dokumentacijo in dokaze, po možnosti pa tudi ustrezne analize, da območja, ki so dostopna njegovim kolonijam, izpolnjujejo pogoje iz te uredbe.
- Kar zadeva hranjenje, se v register čebelnjaka vpišejo naslednji podatki: vrsta proizvoda, datumi, količine in panji, v katerih se proizvod uporabi.
- V primeru uporabe veterinarska zdravila, je treba natančno zabeležiti vrsto zdravila, vključno z navedbo aktivne farmakološke učinkovine, z vsemi podrobnostmi diagnoze, odmerjanja, načina dajanja zdravila, trajanja zdravljenja in zakonsko določene karence, ter podatke predložiti nadzornemu organu ali izvajalcu nadzora, preden se proizvodi tržijo kot ekološko pridelani.
- Območje, kjer stoji čebelnjak, mora biti registrirano, označeni pa morajo biti tudi panji. O premikanju čebelnjakov je treba obvestiti nadzorni organ ali izvajalca nadzora v dogovorjenem roku.
- Posebna skrb se posveti ustreznemu pridobivanju, predelavi in shranjevanju čebelarških proizvodov. Zabeležijo se vsi ukrepi, izvedeni zaradi izpolnjevanja teh zahtev.
- V register čebelnjaka je treba zabeležiti odstranitev delov panjev, kjer se hrani med, ter postopke točenja medu.
- V primeru premika čebel je potrebno certifikacijski organ o premiku obvestiti vsaj 48 ur pred premikom - dva delovna dneva.

Enota za ekološko kmetijstvo.
Jože Rantaša, dipl.inž.agr.